

Η παιδική εργασία ανά τον κόσμο έως το 1950

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η παιδική εργασία δεν έκανε την εμφάνισή της μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε διάφορες χώρες της Ευρώπης. Χαρακτηριστικά είναι τα έργα του Άγγλου συγγραφέα Καρόλου Ντίκενς, όπως ο Ντέιβιντ Κόπερφιλντ και ο Όλιβερ Τούιστ. Μέσα σε αυτά μπορεί κάποιος να διαπιστώσει τις

εξαθλιωτικές συνθήκες της παιδικής εργασίας και τα δεινά που επέφερε στα παιδιά που εργάζονταν.

Η Αγγλία ήδη από τις αρχές του 18^{ου} αιώνα βλέπει να συρρέουν στα εδάφη της πολλά παιδιά από την Ινδία και χώρες της Αφρικής ζητώντας να εργαστούν οπουδήποτε. Μέσα από τα έργα του Ντίκενς, τα οποία πολλά από αυτά είναι με στοιχεία βιογραφικά, διαφαίνεται η πορεία της παιδικής εργασίας κατά τον 19αίωνα και προεικονίζεται και η πορεία της τον 20 εικοστό.

Στην Αγγλία κατά το 19^ο αιώνα πολλά παιδιά είναι εκείνα που εργάζονται στα εργοστάσια βαμβακουργίας[1]. Οι Άγγλοι εργοστασιάρχες προσελάμβαναν παιδιά στα εργοστάσιά τους φροντίζοντας τα παιδιά αυτά να είναι κυρίως ορφανά. Προσελάμβαναν παιδιά ηλικίας 4 με 5 ετών μόλις διαπίστωναν ότι μπορούσαν να κατανοήσουν κάποιες οδηγίες και να τις εφαρμόσουν πιστά[2]. Στη Γερμανία υπήρχαν παιδιά εργάτες που με το πολύ ξύλο μάθαιναν να γίνονται γρήγοροι και να είναι πολύ παραγωγικοί στη θέση τους. Στη Γαλλία πολλά παιδιά εργάζονταν στην υφαντουργία μεταξύ 9-14 ωρών εργασίας. Φυσικά από την υπερβολική κούραση πολλά παιδιά δεν μπορούσαν να φάνε έστω και λίγο με αποτέλεσμα να αρρωσταίνουν και να πεθαίνουν ή να παθαίνουν ατυχήματα μένοντας ανάπηρα ή να υποκύπτουν στην «κατάκτησή τους» από τη φυματίωση.

Τα παιδιά που εργάζονταν σε οικογενειακές επιχειρήσεις έστω και στα χωράφια μαζί με την οικογένειά τους βρίσκονταν σε καλύτερη μοίρα από εκείνα που δούλευαν σε εργοστάσια ή βιοτεχνίες. Τουλάχιστον αυτά είχαν καλύτερη μεταχείριση -όχι πάντα- από τους δικούς τους. Σε χειρότερη μοίρα από όλα τα εργαζόμενα ανήλικα παιδιά βρίσκονταν εκείνα που εργάζονταν στα ορυχεία. Εκεί οι συνθήκες ήταν απαράδεκτες για τους ενήλικες πόσο μάλλον για τα παιδιά.

Επιπλέον πολλά παιδιά στην Ευρώπη, στη Αμερική χρησιμοποιήθηκαν ως «εργαζόμενα» σε πολεμικές επιχειρήσεις για την ανίχνευση ναρκών. Το τελευταίο ήταν επαχθές αλλά βοηθούσε στο να σωθούν στρατιώτες, ήταν η αιτιολογία που χρησιμοποιούνταν. Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι η βιομηχανική επανάσταση στηρίχθηκε στην εργασία πολλών χιλιάδων παιδιών που εργάζονταν ως σκλάβοι αμέτρητες ώρες προκειμένου να εξασφαλίσουν λίγα χρήματα για να αυξήσουν το οικογενειακό εισόδημά τους.

Μετά το τέλος του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου, το φαινόμενο της παιδικής εργασίας αποτέλεσε μείζον ζήτημα, για τη διεθνή κοινότητα. Στην πρώτη συνεδρία της Διεθνούς Διάσκεψης Εργασίας το 1919 με τις συμβάσεις 5 και 6 αντίστοιχα ορίζονται η ελάχιστη αποδεκτή ηλικία των εργαζόμενων στη βιομηχανία και ζητήματα που αφορούν τη νυχτερινή εργασία των νέων σε αυτήν. Στη συνέχεια το 1920 (Σύμβαση 7) ορίζεται η ελάχιστη ηλικία εργαζόμενων στη ναυτιλία, το 1921

(Σύμβαση 10) στην αγροτική οικονομία, το 1932 (Σύμβαση 33) για επαγγέλματα εκτός βιομηχανίας. Το 1973 με τη Σύμβαση 138 ορίζεται ότι η ηλικία του εργαζόμενου δεν πρέπει να είναι μικρότερη από την ηλικία που απαιτείται για την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (και όχι κάτω των 15 ετών)[3].

Πολλά χρόνια αργότερα έγινε η σύνδεση μεταξύ των δικαιωμάτων του παιδιού και της επιβίωσης και ανάπτυξής του. Αυτή επιτεύχθηκε με την Σύμβαση των δικαιωμάτων του παιδιού το 1989, που επικυρώθηκε από 187 κράτη. Τα – συμβαλλόμενα στη Σύμβαση κράτη έλαβαν υπ’ όψιν τους τη Διακήρυξη της Γενεύης του 1924. Εκεί γινόταν λόγος για τα δικαιώματα του παιδιού, δηλαδή αναγνωρίζουν ως παιδί (άρθρο 1) «κάθε ανθρώπινο ον μικρότερο των δεκαοκτώ ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία». Στο άρθρο 32 της ίδιας Σύμβασης αναγνωρίζεται το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να βλάψει την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική ή κοινωνική του ανάπτυξη. Η Σύμβαση καλεί τα κράτη μέλη: α. να ορίζουν ένα κατώτατο όριο ή κατώτατα όρια ηλικίας για την είσοδο στην επαγγελματική απασχόληση, β. να προβλέπουν μια κατάλληλη ρύθμιση των ωραρίων και των συνθηκών εργασίας, γ. να προβλέπουν κατάλληλες ποινές και άλλες κυρώσεις για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος άρθρου[4]. Φυσικά πολλά πράγματα αυτής της Σύμβασης δεν εφαρμόστηκαν στην πλειονότητα του πληθυσμού της εκάστοτε χώρας μέλους. Παρακάτω θα εξετάσουμε τι γίνεται σήμερα με βάση την εικόνα της παιδικής εργασίας που υπάρχει σε πολλές χώρες.

Παρατήρηση: το παρόν άρθρο αποτελεί τμήμα της ιδιαίτερα ενδιαφέρουσας εργασίας της Dr. Ειρήνης Αρτέμη, Πτ. Θεολογίας –Φιλολογίας, MA & PhD Θεολογίας, **“Η ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ κατά το 19ο & τον 20ο αιώνα”**, την οποία η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ θα δημοσιεύσει ολόκληρη, τμηματικά. Σήμερα περνάμε στο κεφάλαιο: “Συνοπτική παρουσίαση της παιδικής εργασίας ανά τον κόσμο έως τα τέλη της δεκαετίας του 1940”

[1] Χ. Γεωργούλα, *Εργασία ανηλίκων: Έκταση, μορφές και επιπτώσεις στη σχολική επίδοση και στην επαγγελματική σταδιοδρομία*, σ. 18.

[2] T. S. Ashton *The industrial revolution 1876-1830*, Oxford 1986, σ. 94.

[3] <http://www.iatrikathemata.gr/paidiergasia.htm> (2012)

[4] Αυτόθι.